

Angličtina jako světový jazyk

ZDENĚK SALZMANN

Takzvané světové jazyky existovaly už v minulosti (svět byl kdysi „menší“), například akkadština před naším letopočtem a latina ve středověku. Těmito a jinými jazyky se mluvilo a psalo v prostoru mnohem větším, než jaký obývali jejich rodilí mluvčí. Od 18. století byla diplomatickým jazykem francouzština, tomuto jazyku se učili například střeoevropští studenti, kteří šli do škol, připravujících je pro vysokoškolské studium. Proběhlo rovněž více než sto pokusů o umělé jazyky, z nichž nejznámější je esperanto, které vzniklo koncem 19. století. Poměrně málo lidí se však učilo jazyku, kterým nemluvili v rodné zemi. Po druhé světové válce se stala světovým jazykem angličtina, která se stále více rozmáhá.

Angličtina jako světový jazyk je vyučovacím předmětem ve školách mnoha národů a na celém světě jsou dospělí, kteří se dorozumějí anglicky. Tento článek se zabývá anglickým jazykem jako jazykem úředním (*official*). Book of the year 2016 encyklopedie Britannica věnuje jazykům několik stránek (788–792) v části Srovnávací národní statistiky. Podle Language je angličtina úřední řečí 58 států a správních celků (nepočítáme Spojené státy americké, které nemají úřední jazyk, i když angličtina je řečí téměř všech obyvatelů). Které jsou to země?

Některé patří do Britského společenství národů (Bermudy, Jamajka, Jersey, Kanada, Nový Zéland), k území Spojených států (například Portoriko), některé jsou republikami (Kiribati, Vanuatu, Malta, Mauricius, Zambie, Zimbabwe), nebo královstvími (Lesotho, Svazijsko, Tonga) a dále Hongkong. V některých případech je angličtina jen jedním z úředních jazyků.

Kromě toho uvádí Britannica angličtinu jako kreolštinu na 18 územích (například Bahamy, Kostarika, Libérie) a lingua franca (složený jazyk) alespoň v 15 případech, kdy směs angličtiny s jazykem vícejazyčné komunity slouží k místní komunikaci (například Austrálie, Indie, Namibie, Zimbabwe).

Mluvená a psaná angličtina má své výhody a nevýhody. K výhodám angličtiny patří skloňování a časování. Jen jednoduše: co se skloňování týče, je velká většina podstatných jmen zakončena na *-(e)s* v plurálu, a přídavná jména svůj tvar nemění (například *good book* a *good books*). V časování je třetí osoba singuláru zakončena na *-(e)s*

(například *I, you, we, you* [plurál], *they speak; he, she, it speaks*), ostatní osoby jsou beze změny.

K nevýhodám angličtiny patří vztah mezi mluvenou řečí a psanou angličtinou. Řeč se během staletí mění (jako každý živý jazyk), ale psaná angličtina se měnila jen málo. Výsledkem je velký rozdíl mezi psaným a mluveným jazykem. Není proto divu, že ti, kteří anglicky jen mluví, mají nemálo potíží se srozumitelně písemně vyjadřovat.